

Pressemelding

Brageprisen 2015

Brageprisen har, siden den første gang ble delt ut i 1992, etablert seg som en av Norges viktigste litterære priser. Prisen deles ut av Stiftelsen Den norske Bokprisen og har som formål å hedre gode norske forfatterskap, samt skape interesse for norsk litteratur.

Prisen deles ut på Dansens hus i Oslo den 8. desember kl. 17.00.

De nominerte til Brageprisen 2015 ble offentliggjort på Deichmanske hovedbibliotek 3. november, klokken 12.00.

Følgende bøker og forfattere er nominert:

Åpen klasse: krim

- Kjell Ola Dahl: *Kureren*, Gyldendal Norsk Forlag
- Frode Granhus: *Kistemakeren*, Vigmostad Bjørke
- Lars Lenth: *Brødrene Vega*, Kagge Forlag
- Jo Nesbø: *Mere blod*, Aschehoug

Barne- og ungdomsbøker

- Kjartan Hjulstad: *Minnesota og støvet*, Gyldendal Norsk Forlag
- Ayse Koca: *Yoko Onur - et balleliv*, Omnipax/Dreyers forlag
- Torun Lian, ill: Øyvind Torseter: *Reserveprinsesse Andersen*, Aschehoug
- Heidi Sævareid: *Slipp Hold*, Mangschou

Sakprosa

- Åse Brandvold: *En flukt som aldri tar slutt*, Forlaget Manifest
- Guro Hoftun Gjestad: *Storbarnsliv*, Forlaget Oktober
- Arne Schrøder Kvalvik; *Min fetter Ola og meg*, Kagge Forlag
- Morten A. Strøksnes: *Havboka*, Forlaget Oktober

Skjønnlitteratur

- Lars Saabye Christensen; *Magnet*, Cappelen Damm
- Hanna Dahl: *Rønneimperiet*, Gyldendal Norsk Forlag
- Inger Elisabeth Hansen: *Å resirkulere lengselen, avrenning foregår*, Aschehoug
- Anne Oterholm: *Liljekonvallpiken*, Forlaget Oktober

Kontaktinformasjon for Brageprisen

Kari Marstein, leder av Bragerådet, kari.marstein@gyldendal.no 415 29 707

Siri Ekestad Bauge, daglig leder for Brageprisen, siri@forleggerforeningen.no 40 89 03 15

www.brageprisen.no

www.forleggerforeningen.no

Facebook: Brageprisen

Juryenes begrunnelser

Åpen klasse – Krim

Juryens medlemmer:

Jannicke Røgler (juryleder)

Cis-Doris Andreassen

Leif Ekle

Kjell Ola Dahl: *Kureren*, Gyldendal Forlag

Kureren er Kjell Ola Dahls tilbakevending til krimsjangeren, og en historisk krim av høy kvalitet. Hendelser under andre verdenskrig danner bakgrunn for en fortelling på to tidsplan; krigsårene og 1967. Avstikkere til vår egen tid inkludert. I 1942 er de to venninnene Ester og Åse unge voksne. Ester, som er jødisk, må rømme til Sverige etter at en angiver nær har fått henne i tyskernes klør. Åse har barn med en motstandsmann «på skauen», men en gammel venn fra hjembygda entrer også scenen. Like etter blir Åse funnet myrdet. I 1967 bringes aktørene fra den gang sammen igjen. Den løsningen på krigens mordgåte som skrives fram, er like elegant og logisk troverdig som boka er velskrevet. Kjell Ola Dahl gir leserne tette bilder av okkupasjonens Oslo, men også av 60-tallet og flyktningmiljøet i Sverige. Krigens moralkodeks står sentralt i ei bok der spenningsoppbyggingen er upåklagelig, mens forfatterens språk forblir nøkternt og saklig.

Frode Granhus: *Kistemakeren*, Schibsted Forlag

I *Kistemakeren* følger vi politimannen Rino Carlsens jakt på en bestialsk barnekidnapper. Handlingen starter med funnet av en film som beviser det en ung jente lenge har påstått uten å bli trodd på, at hun ble holdt innesperret i en kiste. Naturskildringene av Lofotens dramatiske og stormfulle høstnatur danner et viktig bakteppe for handlingen og bidrar mye til intensiteten i fortellingen. Historien veksler mellom fortid og nåtid og er effektivt bygget opp i korte kapitler med ulike fortellerstemmer. Granhus er i sitt forfatterskap opptatt av vår ofte mangelfulle evne til å tolerere de som lever sine liv annerledes enn majoriteten. Også i denne boken er noen av de viktigste karakterene utstøtt av lokalsamfunnet. Granhus har konstruert en kompleks og spennende intrige med mange lag som makter å gi leseren nye overraskelser hele veien frem til den dramatiske, spennende og overraskende slutten.

Lars Lenth: *Brødrene Vega*, Kagge Forlag

Den ikke 100% vellykkede advokatfullmektigen ”med luselønn” Leonard Vangen fra Gåsøya i Bærum, blir etter en gjenforeningsfest med guttegjengene, der han nok en gang skjønner at han har gått glipp av den norske oppturen, engasjert av sin ex-bestevenn Axel Platou, hovedaksjonær i verdens største oppdrettsselskap, NorFish A/S. Vangen drar valiumsruset til underbruket Fjordlax på Helgelandskysten for å ”snøke litt rundt”, etter at en av de overfylte merdene er blitt sprengt i lufta og 200 000 laks er på flukt ut i fjorden. Økoterrorister og nyrike, kriminelle lakseoppdrettsgründere barker sammen. Lars Lenth har temperaturen og idiomet i romanen inne fra første side, med timing og øye for morsomme, talende detaljer. Han bygger opp sitt fargerike, barokke persongalleri og miljø presist og konsistent til en original og underholdende øko-intrige. *Brødrene Vega* er en svarthumoristisk, satirisk kriminalroman der lakseoppdrett og miljøvern er motor, og gir fortellingen samfunnskritisk brodd.

Jo Nesbø: *Mere blod*, Aschehoug

Jo Nesbøs krimlitterære stilstudie *Mere blod* lar oss møte en ung mann med røtter i et narkotika-kriminelt miljø i Oslo på syttitallet. Det samme harde miljøet vi møter i Nesbøs forrige bok «Blod på snø» – med den brutale Fiskeren i sentrum. Oslogatene har imidlertid veket for Finnmarksvidda. Bokas hovedperson har gjort karriere i Fiskerens organisasjon, men i det tiden kommer for det første drapet, mister han motet, gjør en avtale med det tiltenkte offeret og stikker. Til Finnmark, hvor det er duket for mye handling, svær dramatik og ikke så lite romantikk. Som *Blod på snø* bryter denne boka med stil og form i Jo Nesbøs tidligere forfatterskap. Boka er først og fremst velskrevet, med et upåklagelig driv og gode person- og tids- miljøskildringer.

Juryens medlemmer:

Harald Bache-Wiig (juryleder)
Gjertrud Øvland
Synne-Eline Loftesnes
Marius Emanuelsen

Kjartan Hjulstad: *Minnesota og støvet*, Gyldendal

Ungguttene Minnesota bor i et nedslitt indianerreservat sammen med den eldre broren Moses, moren og en heller utrivelig stefar. Moses er Minnesotas beskytter, men han har venner som ikke er bra for ham. De gode mannlige forbildene er fraværende, de fleste farsfigurene vi møter er alkoholisererte og voldelige. Unntaket er Tim, bensinstasjonseieren som ser det gode i Minnesota og som jobber for at reservatet skal bli bedre et bedre sted å bo i. Den hvite mannens skygge er lang, og gjengenes makt er stor og fristende når det ikke finnes mange andre muligheter. Minnesota drømmer om hestejenta Canah og om et bedre liv, men bak drømmene truer håpløsheten. Er han modig nok, når det trengs? Boka beskriver hvor vanskelig det kan være å unngå sin skjebne som kriminell "reservatindianer", men midt i all håpløsheten finnes det også håp. Debutant Kjartan Hjulstad har skrevet en høyst troverdig og medrivende bok om indianerliv av i dag, fylt av desperasjon, men også med dyp respekt for et folk historien kjørte over.

Ayse Koca: *Yoko Onur – et balleliv*, ungdomsbok, Omnipax

Ayse Koca har debutert med en ungdomsbok der mye er stilt på hodet. Problemet for jenta Yoko er ikke at hennes unge egenvilje blir hemmet innenfor rammen av et normalt familieliv, men at hennes ustyrlige alenemor stadig skifter kurs i valg av elsker, jobb og art av selvtrening. Bestevenninna Kara mener det trengs en revolusjon for å skape ro og normalitet, og revolusjonen krever at de tar drastiske, konspiratoriske virkemidler i bruk. Også niqab kan benyttes for å skjule dem selv og deres hemmelige agenda. Mye krongler seg farlig til underveis, men de to jentene – som begge har minoritetsbakgrunn – gir ikke opp. Boka er fortalt med en varme og finstilt humor som avvæpner alle fordommer mot avvik fra det normale, det være seg seksualitet, religion eller etnisitet. Det hele faller til ro innenfor sjangeren *comedy*. Yoko kan integreres innenfor en ny slags familieorden med romslig plass til både det normale og det eksentrisk unormale. Og mange slags unge lesere kan kjenne seg varmt inkludert i bokas spenstige, litterære univers.

Torun Lian: *Reserveprinsesse Andersen*, Aschehoug (Illustratør: Øyvind Torseter)

Reserveprinsesse Andersen er Torun Lians andre bok om Alice Andersen, en sterk og original barnebokkarakter. Handlingen i boka er lett gjenkjennelig for de fleste. Det er sommeravslutning på skolen og klassen skal framføre skuespill foran foreldre, besteforeldre og søsken. Dagens samfunn vil gjerne at barn og unge skal nyte å stå på en scene og underholde. Men skolejenta Alice er sjenert og innadvendt. Hun gruer seg så hun er kvalm. Alice er dyktig til å ha lave tanker om seg selv, og slik hun selv ser det, synes til og med familien hennes at hun sier og gjør mye rart. Heldigvis finnes det trøst, for eksempel å gjemme seg under dyna eller lese litt i *Alice i eventyrland*. Og er hun riktig heldig, får hun være sammen med nabogutten Iver. Boka er fylt med humor, ofte mørk humor og er treffende og utdypende illustrert av illustratør Øyvind Torseter. Vi finner mange formuleringer som nesten kan fungere som små dikt. Et eksempel: "Det er lett som sommerskyer for Alice å lære seg ting utenat, og særlig når hun lærer det til melodier". I rollen som prinsesse er Alice en dårlig vinner. Men som litterær figur, formidlet av Torun Lian, er hun ganske uimotståelig, både verbalt og for sin sjenerte opptreden på den litterære scene.

Heidi Sævareid, *Slipp hold*, Mangschou

I debutromanen *Spranget* (2013) skildret Heidi Sævareid unge Jannes smertefulle oppbrudd fra et konformt og restriktivt kristenmiljø. Også årets roman, *Slipp hold*, handler om oppbrudd og nyorientering, om reglene som regulerer unge jenters sosiale og kroppslig-seksuelle utforskning i en sårbar fase. Slipp holds heltinne er atten år gamle Mari, som bor i kollektiv, går på Foss og har vellykket kjæreste, men lengter etter «[n]oe fysisk. Noe skarpt. Noe virkelig. / Noe som krever hele meg.» (s. 74).

Sævareids Mari velger å konfrontere sine egne grenser ved å la seg henge opp i huden etter kroker, en erfaring som vil ligge utenfor de fleste leseres horisont. Men dypest sett handler det, som i Spranget, om frihet og tilhørighet. Om friheten til å sette egne grenser og bli kjent med egen lidenskap og egen kropp. Om å finne tilhørighet blant dem som ikke lar seg true av din frihet. Begge deler er verdt å kjempe for. Ingen av dem kommer uten smerte. Sævareids roman er like søkende og uredd som sin heltinne. Vi aner konturene av et unikt forfatterskap.

Sakprosa

Juryens medlemmer:

Gudmund Skjeldal (juryleder)

Oddbjørn Snekkerbakken

Mona Eklund

Karianne Bjellås Gilje

Åse Brandvold: *En flukt som aldri tar slutt*, Forlaget Manifest

«Mamma, jeg er i helvete. Jeg er i Kabul.» Det er den dramatiske beskjeden Åse Brandvold får på tekstmelding fra Bashir, to uker etter utsendelsen fra Norge. I den spennende og engasjerende dokumentarboken *En flukt som aldri tar slutt* tar Brandvold for seg Bashir og de 42 andre afghanske asylsøkerne som deltok i Asylmarsjen i 2007. Den fulgte pilegrimsleden mellom Trondheim og Oslo, og endte foran Stortinget hvor de ble pågrepet av politiet fire dager etter. Forfatteren beskriver tydelig deres bakgrunn fra det sterkt konfliktfylte Afghanistan, og dokumenterer grundig deres dramatiske historier i etterkant av marsjen. Deltakerne var for det meste unge menn fra det forfulgte Hazarefolket. Vi får se hvor mye mennesker er villige til å satse for å få et tryggere liv. De opplever avslag på sine søknader, tvangsureturer og gjennomfører og enda mer desperate forsøk på å flykte til Europa på ny. Historiene i *En flukt som aldri tar slutt er rystende*, og svært dagsaktuelle.

Guro Hoftun Gjestad: *Storbarnsliv. Om å vokse opp med barn*, Forlaget Oktober

«Jeg skriver denne teksten klokken fem om natten. Endelig sovner barnet trygt i sengen sin etter nok en våkenatt. Men mor er våken. Mor har vært våken i 18 år.» Slik startet aviskommentaren «Kjære storbarnsforeldre» i VG i 2014, og slik starter boken *Storbarnsliv*. Guro Hoftun Gjestad har skrevet en medrivende bok som går inn i vår tid. Med utgangspunkt i den overveldende responsen hun fikk på avisteksten, borer hun videre i de hverdagslige, nære og vanskelige familietemaene vi snakker lite om offentlig: Storbarnsforeldres bekymringer når barnet man har fulgt så tett, slipper taket. Når de aldri kommer hjem, Eller alltid er hjemme, gamer om natten, og sover om dagen. Hva gjør daglig vurderinger, likes og eksponering med tenåringsene? Hvordan kan dagens voksne best hjelpe storbarna til å leve sitt eget liv? Forfatteren snakker med forskere, forteller fra egen familiehistorie, og fra samtaler med foreldre og ungdommer hun har møtt både i arbeidet med boka, og som journalist. De mange historiene – vonde, morsomme, såre og hverdagslige – skrives fram med varme og nøkternhet, og et godt blikk for detaljer: *Storbarnsliv* er en relevant og velskrevet bok, om en viktig fase i mange menneskers liv.

Arne Schrøder Kvalvig: *Min fetter Ola og meg*, Kagge Forlag

«Jeg ser min egen post i budsjettet til kommunen, der jeg veier meg selv opp mot skole, helsetjenester og veiutbygging.» Ola, 20 år, er lam og 100 % pleietrengende. Sykdommen (Spinal muskelatrofi) gjør ham stadig dårligere, og den er dødelig. Hans fetter Arne lever et godt liv med kone og barn. Boka gjengir en dyptpløyende samtale mellom disse to. Ola forteller usentimentalt om diskriminering, jakten på rettigheter og kampen for å overleve. Her er lite sutring, Ola vil bli tatt på alvor. Han er politisk aktiv, han vil bidra, han ønsker seg jobb. Han vil drikke og feste med andre ungdommer. Ola drømmer om nærhet og sex. Er ønskene oppnåelige? Arnes utfordrende spørsmål og fetterens selvransakende svar viser en brutal kontrast mellom to menneskeliv; mellom det vi tenker er et «normalt» liv og det vi kaller «sterkt funksjonshemmet» liv. *Min fetter Ola og meg* er et gripende portrett av et vennskap, og av reflektert ungdom.

Morten Strøksnes: *Havboka. Eller kunsten å fange en kjempehai fra en gummibåt på et stort hav gjennom fire årstider, Forlaget Oktober*

«Tre og en halv milliard år skulle det ta fra første primitive livet utviklet seg i havet, til Hugo Aasjord ringte meg en sen lørdagskveld i juli mens jeg var i et livlig middagsselskap i Oslo sentrum.» I *Havboka* forteller Morten Strøksnes den spennende historien om fire forsøk på å fange håkjerring i Vestfjorden. Fiskehistoriene rammer inn fire årstider i Nordland, og skildrer skarpt alt liv som yrer over og under havoverflaten, men også et vennskaps mange faser. Aller mest spenner forfatteren det store lerretet for våre liv; dypet som vi stammer fra, men som vi likevel ikke kjenner fullt ut. På suverent vis vever Strøksnes fyr- og kysthistorie, idé- og litteraturhistorie sammen med både drømmeskildringer og poetiske beskrivelser av vann og sjø, og minner oss om vårt hopehav med alt liv, og vårt felles opphav.

Skjønnlitteratur for voksne

Juryens medlemmer:

Jahn Holljen Thon (juryleder)

Geir Vestad

Linn Almén

Grete Stuevold Madsbakken

Lars Saabye Christensen: *Magnet, Cappelen Damm*

Med *Magnet* leverer Lars Saabye Christensen en typisk Lars Saabye Christensen-roman, men samtidig også ikke. Her er et oppkomme av ideer, dette er skriveglede og alvor. Det som starter som en oppvekstroman og en kjærlighetshistorie, endrer snart form og blir en velskrevet murstein full av referanser og samfunnskritikk. Med en forkjærlighet for pussige hovedpersoner med sjarmerende navn, tar forfatteren oss med inn i annen verden. Temaene er seriøse, men allikevel er det noe komisk i alvoret, både i formuleringer og observasjoner. Her er tunge temaer og lett språk, og dialoger som på mesterlig vis lar personene tre frem for leseren gjennom samtalen de fører. Saabye Christensen peker på tidstypiske elementer, alt deilig gjenkjennbart. Samtidig gir forfatteren god plass til refleksjon. Hovedpersonen går på akkord med det han vil på grunn av kjærligheten, men hvilke konsekvenser har det for et menneske i det lange løp?

Hanna Dahl: *Rønneimperiet, Gyldendal*

De seks fortellingene i Hanna Dahls *Rønneimperiet* dreier seg omkring en felles tematikk. Det gjelder ulike former for unntakstilstand, i europeiske stridsoner, i hjemlige bygdelandskap og i mennesket selv. Grenser markeres og overskrides, både egne og innbilt. Et vell av hendelser i rask rekkefølge tar over for selve handlingsgangen som det sentrale, slik at språket i ekstra sterk grad skaper ny virkelighet og setningene tar en ny åpnende retning. Hendelsene flommer over i en frodig strøm formidlet gjennom bilder som stadig vrir seg mot noe nytt og annerledes. Til tross for dystre tema som død, krig, bygdekrangler og ideologisk forføring, sitter leseren igjen med en optimistisk opplevelse takket være overskridelsene i språket. I disse versjonene av våre hverdagsliv er det kort avstand mellom det forvrengte, humoristiske og groteske i tilværelsen og omsorgen, alminneligheten og familieutflukter.

Inger Elisabeth Hansen: *Å resirkulere lengselen, avrenning foregår, Aschehoug*

Disse diktene setter natur i sammenheng med kultur, dagens rødlistede arter i forbindelse med historiske hendelser. Men kan poesi virkelig utsi noe om jordens økosystem og tolke naturens mange tegn? Tekstene er ofte i dialog med romantikken, og suger næring fra mange religiøse og mytiske kilder for å skaffe innsikt og for å motvirke dagens destruktive krefter. I en svært helhetlig diktsamling med store sprang mellom grenseoverskridende perspektiv og det aller minste naturvesen, holdes verket sammen av et stringent språk. Det er lavmælt, men samtidig insisterende. Dette poetiske språket formulerer bilder, korrespondanser og en fantasiflukt der spørsmålet om utgangspunkt, perspektiv og navigasjon blir påtrengende. Bilder av gamle navigasjonsinstrumenter er godt integrert i teksten, sikten og blikket er sentralt. Det er dette blikket diktsamlingen hele tiden reformulerer. Og derfor kan også denne poesien kunnskap, fantasispang og humor være med på å gi oss både trøst og håp.

Anne Oterholm: *Liljekonvallpiken*, Forlaget Oktober

Urovekkende og utfordrende. En roman som skaper både undring og motstand. Slik kan Anne Oterholms roman *Liljekonvallpiken* oppleves. Hovedpersonene Merete og Jonas har kjent hverandre i 15 år; Jonas er stadig forelsket i henne, hun begynner å bli temmelig lei ham. Det er Jonas som fører ordet, og Merete skildres gjennom hans beskrivelser av henne, selv når han ikke kan ha forutsetning til å vite hva hun gjør og tenker. Og gjennom dette fortellergrepet blir denne særpregede romanen om kjærlighet, ensomhet og savn også til en roman om å fortelle, om hvordan fortellingen skaper lyst og lengsel, hvordan den inneholder muligheten for både drøm og begjær, men også destruktive, farlige sider. For selv om romanen inneholder atskillig humor, er det også en ubehagelig fortelling om mistro og forstillelse. En på overflaten lett og enkel språktone, på grensen til det banale, viser seg gradvis å skjule mørkere krefter og drifter. *Liljekonvallpiken* er gjennom sin fortellerform blitt kalt en «umulig roman». Med dette har Anne Oterholm vist at også det umulige lar seg gjennomføre med briljans.